

Sveučilište u Rijeci – Odjel za informatiku
Diplomski sveučilišni studij Informatika: nastavnički smjer

Karolina Mesić

Audiovizualno prevođenje u nastavi jezika

Diplomski rad

Mentor: doc. dr. sc. Marija Brkić Bakarić

Rijeka, srpanj 2019.

Rijeka, 6.6.2019.

Zadatak za diplomski rad

Pristupnik: Karolina Mesić

Naziv diplomskog rada: Audiovizualno prevođenje u nastavi jezika

Naziv diplomskog rada na eng. jeziku: Audiovisual translation in language learning

Sadržaj zadatka:

Pjevanje u školskoj učionici može imati jezičnu i kognitivnu vrijednost za usvajanje jezika. Također, može pojačati socijalne vještine učenika. Zadatak diplomskog rada je opisati utjecaj karaoka na učenike te dati prikaz primjene karaoka u nastavi. U praktičnom dijelu prikazat će se odabrana programska podrška i oprema za realizaciju karaoka te izraditi ilustrativni primjer u programskom alatu Aegisub. U okviru rada provest će se i istraživanje o upotrebi i stavovima učenika i nastavnika prema karaokama u nastavi i predstaviti rezultati.

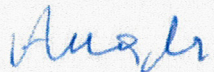
Mentor:

doc. dr. sc. Marija Brkić Bakarić

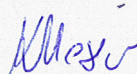
Voditeljica za diplomske radove:

Izv. prof. dr. sc. Ana Meštrović

Komentor:

Zadatak preuzet: datum 10.6.2019.

(potpis pristupnika)

Sažetak

Glazba nudi razne pogodnosti za one koji uče novi jezik. Slušati pjesme i pri tome pjevati, prirodan je i ugodan način usvajanja novih riječi i fraza. Tekstovi pjesama pružaju proširenje vokabulara, bolje razumijevanje jezika, lakše slušanje, govor i pisanje. Također, poboljšavaju način učenja gramatičkih varijacija sa slušnim vještinama i ritmičkim uzorcima koji potiču moždanu aktivnost i maštu. Glazba pomaže učenicima pri razvijanju vještina na kreativan i inovativan način, motivirajući ih na učenje.

Tema ovog rada je prikazati primjenu karaoka u nastavi, opisati utjecaj karaoka na učenike te prikazati njihovu primjenu. U praktičnom dijelu se prikazuje odabrana programska podrška i oprema za realizaciju karaoka. Opisan je rad u programu Aegisub i usporedba između usluge Dotsub i programa Subtitle Workshop.

U okviru ovog rada provedeno je istraživanje u nekoliko osnovnih i srednjih škola. Cilj je bio utvrditi primjenjuju li nastavnici osnovnih i srednjih škola karaoke u svojim nastavnim predmetima i prikazati njihove stavove o tome. U istraživanju su također sudjelovali učenici osnovnih škola. Ispitivala su se njihova stajališta u vezi upotreba karaoka u nastavi.

Rezultati istraživanja su pokazali kako pojedini nastavnici stranih jezika, Glazbene kulture i razredna nastava primjenjuju karaoke u nastavi. Pokazalo se da učenici smatraju kako bi karaoke povećale zanimanje za nastavnim predmetom, pozitivno djelovale na njihovo raspoloženje i učinile učenje zabavnim.

Ključne riječi: glazba, karaoke u nastavi, Aegisub, Dutsub, Subtitle Workshop

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. Utjecaj glazbe na čovjeka.....	2
2.1. Učenje uz glazbu	2
2.2. Karaoke u nastavi	3
3. Programska podrška i oprema	6
3.1. Prikaz rada u odabranom alatu	6
3.2. Usporedba odabranih programa	15
4. Istraživanje.....	19
4.1. Rezultati ankete za nastavnike	19
4.2. Rezultati ankete za učenike	25
5. ZAKLJUČAK.....	32
LITERATURA	34
POPIS SLIKA.....	35
POPIS TABLICA	35
POPIS GRAFIKONA	36
POPIS PRILOGA	37
PRILOG 1	37
PRILOG 2	39

1. UVOD

Karaoke kao pojam i vrsta zabave potječu iz Japana. Značenje riječ karaoke dolazi od “kara” što znači *prazno* i “oke” što znači *orkestar* (Gupta, 2006.). Sam proces karaoka može se opisati kao puštanje instrumentalne glazbe na računalu ili CD-u dok istovremeno jedna ili više osoba čita i pjeva stihove pjesme. Svaka pjesma koja sadrži riječi može se upotrijebiti u karaokama. U svakodnevnoj upotrebi karaoka, najčešće se koriste poznate pjesme tj. hitovi. Karaoke uređaji zahtijevaju korištenje mikrofona pri pjevanju.

Karaoke su stvorene s ciljem da zabave i opuste. No, u isto vrijeme, karaoke mogu poslužiti i kao izvrstan alat za podučavanje djece. Razlog tomu je što djeca karaoke nikad neće shvatiti kao uobičajeno čitanje ili zadaću koji moraju napraviti već kao ples i pjesmu. Karaoke kao potencijalan način podučavanja djece očituju se u olakšanom učenju čitanja, stjecanju osjećaja za instrumente, note i glazbu općenito, učenju stranog jezika, pobjeđivanju straha od javnog nastupa i sl.

Kvaliteta učenja se dodatno povećava kada učenici imaju priliku pjevati pjesme od svojih najdražih izvođača putem karaoka. Pjevanje u učionici ima i jezičnu i kognitivnu vrijednost za lakše usvajanje bilo kojeg jezika. Pomaže razviti međukulturalne i interaktivne komunikacijske vještine. Slušanje postaje intenzivnije i usredotočenije.

U sklopu ovog diplomskog rada provedeno je istraživanje u nekoliko osnovnih i srednjih škola. Sudjelovalo je 88 nastavnika i 192 učenika iz različitih škola. Cilj istraživanja je ustanoviti stavove učenika i nastavnika o primjeni karaoka u nastavi i zastupljenost karaoka u nastavnim predmetima.

2. Utjecaj glazbe na čovjeka

Na svakog pojedinca glazba djeluje na drugačiji način. Također, svatko sluša glazbu da postigne određeni osjećaj. To ovisi i o žanru glazbe. Neki žanrovi glazbe više smiruju naša osjetila i osjećaje (jazz, blues, klasika) dok ostali žanrovi djeluju u smjeru podizanja raspoloženja (rock, pop, elektronska glazba). Stoga možemo zaključiti da glazba uistinu utječe na naše emocije tj. u direktnom je dodiru s našim mozgom. Mozak, najsloženiji organ u ljudskom tijelu, na specifičan način reagira na slušanje glazbe. Inače, glazba kod ljudi najprije aktivira desnu hemisferu mozga (percipira zvuk i melodiju), osim ako se radi o profesionalnim glazbenicima. Kod njih, kada zvuk melodije prođe kroz njihovo uho, aktivira se lijeva hemisfera mozga (zadužena za analiziranje ritma i određivanje visine tona). Razlike između profesionalnih glazbenika i običnih ljudi uočene su skeniranjem mozga putem magnetske rezonancije (MRI) (Galińska, 2015.).

Mozak može “čuti” i razvrstati različite zvukove. Visina govora i tona obrađena je u desnom temporalnom režnju dok se glazbeni ritam prepoznaje u malom mozgu i prefrontalnom dijelu motoričke kore. Područje mozga koje je zaduženo za emocije koje doživljavamo slušajući glazbu je limbički sustav (Galińska, 2015.).

Mozak je najosjetljiviji i najviše se razvija u djetinjstvu. Upravo se zato često preporuča da se djecu usmjerava na glazbene poduke. Učenje nota, sviranje instrumenta i prepoznavanje ritma pozitivno djeluje na motorički, emocionalni i intelektualni razvoj djeteta (Schellenberg, 2001.).

2.1. Učenje uz glazbu

Svaki učenik uči kako mu najbolje odgovara. Svatko ima svoj vlastiti ritual i proces učenja. Za naučiti novo gradivo potrebno je puno koncentracije i ponavljanja, a to može predstavljati težak psihički napor. Prema mnogim novim istraživanjima, za bolje pamćenje pri učenju može pomoći istovremeno slušanje glazbe. Dok će jednima glazba samo smanjiti koncentraciju i onemogućiti učenje, drugim će učenicima poboljšati pamćenje. Proces učenja uz glazbu temelji se na povezivanju gradiva i određene melodije neke skladbe. Mozak istovremeno pamti nove informacije koje smo učili i zvuk glazbe u pozadini. Na taj način možemo brže i uz manje napora doći do željenih informacija.

Osim toga, za održavanje potrebne koncentracije pri učenju, veoma je važna razina vlastite budnosti. Budnost je lakše postići uz slušanje glazbe. Kod učenja, preporuča se slušanje instrumentalne glazbe, jer uz glazbu bez teksta, mozak će se moći fokusirati na gradivo koje učimo, a ne na riječi pjesme.¹

2.2. Karaoke u nastavi

Spoj dobre glazbe i pjevanja na ispisani tekst svakom djetetu pruža zabavno i nezaboravno iskustvo. Koristeći karaoke na jedinstven se način oživljava tekst pjesme i čini sinkroniziranu cjelinu s glazbom. Izbor izvođača i pjesme koju želimo pjevati gotovo nikad nije ograničen. Stoga se, bar na trenutak možemo uživjeti i postati vlastiti pjevački uzor - zatvoriti oči i zamisliti publiku ispred sebe.

Budući da učenici uživaju u karaokama tijekom društvenog vremena izvan razreda, nema razloga zašto ih ne bismo unijeli u učionicu. Na YouTube-u postoje tisuće karaoke pjesama na raznim jezicima koje se mogu reproducirati na nastavi putem bilo kojeg umreženog uređaja. Najbolje je odabrati pjesme koje se podudaraju s tematskom jedinicom ili gramatičkom strukturom.

Karaoke su primjerene za sve uzraste, od prvog razreda osnovne škole pa do četvrtog razreda srednje škole. Udruge poput The Children's Music Network objavljuju edukativne pjesme koje se mogu koristiti za učenje jezika.

Primjer dio teksta pjesme „Recycle It“ iz The Children's Music Network baze podataka:

The trees are begging for mercy

Calling out to you:

Use one side of the paper

*And use the other side too! (...)*²

A kao primjer učenja stranog jezika kroz zabavnu glazbu možemo navesti pjesmu „Let it go“ iz animiranog filma Frozen. Gotova sva djeca svijeta su pjesmu upoznali kroz gledanje spomenutog

¹ <https://www.ucenici.com/ucenje-uz-glazbu/>

² <https://childrensmusic.org/songs/environment/103/recycle-it>

animiranog filma te je naučili pjevati i prije nego što su naučili jezik. Upravo je zato pjesma „Let it go“ jedan od primjera za izvođenje karaoka u školi. Pjesma govori o nadi, dobru i hrabrosti. Učenje jezika je spor proces, riječi se uče postepeno. Zbog toga je dobro početi od izražajnih, zvučnih i jednostavnih riječi koje su praćene ugodnom glazbom, pogotovo ako djeca riječi mogu povezati sa radnjom u filmu;

“The snow glows white on the mountain tonight

Not a footprint to be seen

A kingdom of isolation

*And it looks like I'm the queen”.*³

Uvođenjem karaoka u škole, učitelji i nastavnici bi na kreativan i efikasan način mogli napredovati kroz plan nastave. Prvih nekoliko satova se može vježbati ista pjesma, prema izboru nastavnika, a kasnije kada učenici shvate i zavole sam proces karaoka - sami mogu odabirati pjesme koje žele prezentirati ostalima. Naravno, svaku odabranu pjesmu mora odobriti nastavnik. Prije izvođenja pjesme, učenik ili učenica može publiku upoznati s originalnim izvođačem pjesme i opisati njegov stil pjevanja i žanr te objasniti zašto je odabrao baš tu pjesmu.

Učenici pjesme mogu izvoditi pojedinačno ili u skupinama što karaoke može učiniti još zanimljivijima. Npr. pojedine cjeline iste pjesme mogu pjevati različiti učenici dok neku drugu pjesmu može pjevati druga grupa učenika. Na taj će način učenici postati motiviraniji da pjesmu izvedu bolje od druge grupe te će tako i riječi bolje naučiti. Počevši s jednostavnim i sporim pjesmama učitelji mogu pratiti nadolazeće gradivo na način da uvede karaoke s nešto zahtjevnijim pjesmama tj. riječima. Nebitno je radi li se samo o čitanju na materinskom jeziku ili počecima učenja stranog jezika. Važno je da su učenici i nastavnici upoznati s izborom pjesme te da su riječi u pjesmi napisane u pravilnom gramatičkom obliku. Također, treba postaviti ostvarive ishode učenja.

Karaoke se u nastavi mogu upotrijebiti na razne načine, ne samo kao klasično, istodobnim iščitavanjem i pjevanjem teksta. U stranom jeziku karaoke mogu biti veoma koristan alat za učenje novih, stranih riječi. Kao primjer može se navesti vježba u kojoj nastavnik učenicima dijeli papir s djelomično popunjenim tekstom pjesme. Učenici, slušajući pjesmu na zvučnom

³ <https://lyricstranslate.com/en/putam-sve-let-it-go-im-letting-everything-go.html>

uređaju, upisuju riječi koje nedostaju. Kada svi završe s upisivanjem riječi, nastavnik odabire pojedinca ili grupu učenika da zajedno pročitaju svoj tekst i međusobno podijele dojmove. Takva vježba od učenika zahtjeva veliku koncentraciju ukoliko je žele uspješno riješiti. S vremenom, što učenici više napreduju, i vježba postaje zahtjevnija. Praznine u tekstu postaju sve veće. Nakon nekoliko ponavljanja vježbe, nastavnik pušta stih po stih s pauzama, a zadatak učenika je zapisati kompletan tekst pjesme sa što manje grešaka. Takva vježba može na zanimljiv način zamijeniti klasičan diktat u svim stranim jezicima (Erten, 2015.).

Kao rezultat toga, učenik bi trebao moći jasnije slušati tj. razumijeti strani izgovor i lakše prepoznati o kojoj se riječi i kontekstu radi. Svrha vježbe je da učenik proširi vlastiti vokabular, nauči gramatiku i pravilan izgovor u stranom jeziku.

Uz spomenuto, karaoke mogu utjecati na socijalne vještine djece. Izvode se pred publikom, u ovom slučaju ostalim učenicima u učionici i nastavnikom. Pjevanje pjesama pred svima može postepeno nadvladati strah od javnog nastupa, a učenici se mogu zbližiti na način da jedno drugoga podrže i ohrabre u izvođenju najdraže pjesme. U konačnici, postoje razni ukusi kada se radi o glazbi. Upravo zato izbor pjesme na karaokama može rezultirati nekim novim duetima i prijateljstvima.

3. Programska podrška i oprema

Kako bi nastavnici upotrebljavali karaoke u nastavi potrebni su im programski softveri ili online usluge koji će im olakšati pripremu pjesme za nastavni sat.

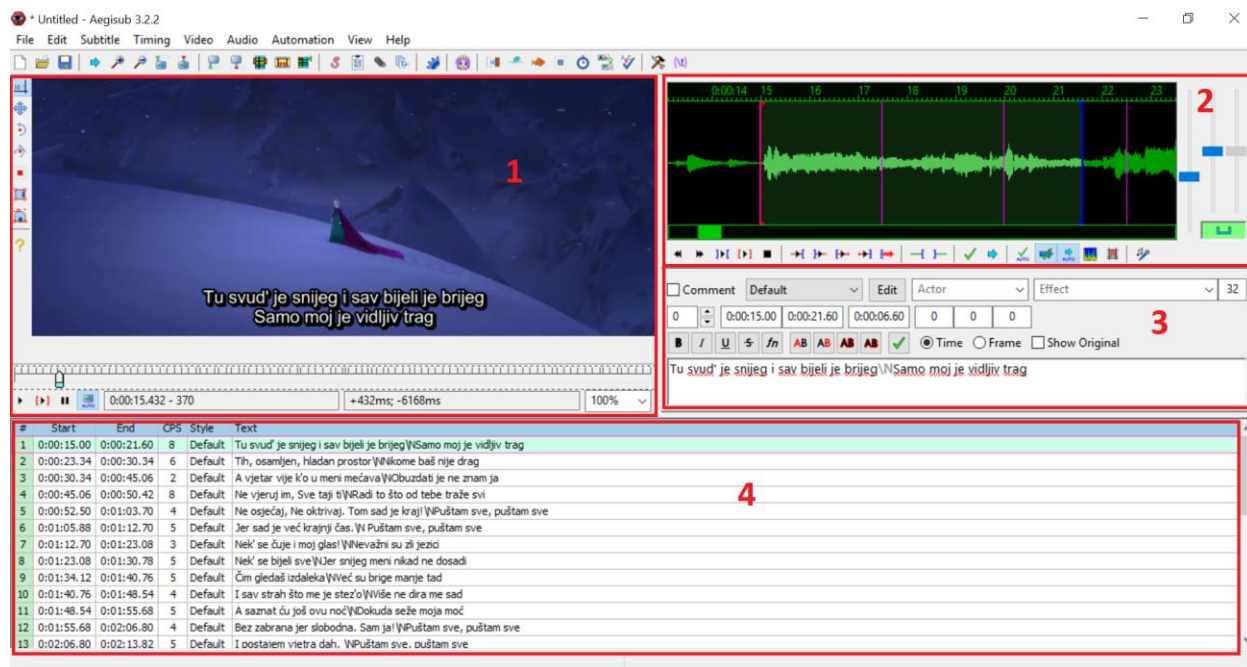
U nastavku je prikazan rad u programu Aegisub. Navedene su karakteristike programa Subtitle Workshop i Aegisub te online usluge Dotsub.

3.1. Prikaz rada u odabranom alatu

Aegisub je besplatan program za uređivanje i podešavanje titlova koji se može koristiti na Windows, Linux i Mac operativnim sustavima.⁴ U ovom slučaju, program koristimo za kreiranje karaoke efekta na pjesmu.

Korisničko sučelje programa sastoji se od četiri glavna dijela (Slika 1):

1. Video box - prozor s funkcijama uređivanje titlova s prikazom videa,
2. Audio box - prozor za uređivanje zvučnog zapisa,
3. Edit box - prozor za uređivanje titlova,
4. Subtitle box - prikaz svih titlova i njihovih vremenskih ograničenja.

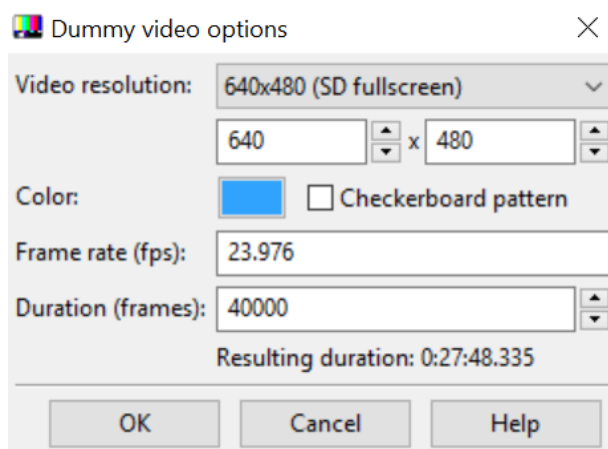

Slika 1 Prikaz korisničkog sučelja

⁴ <http://www.aegisub.org/>

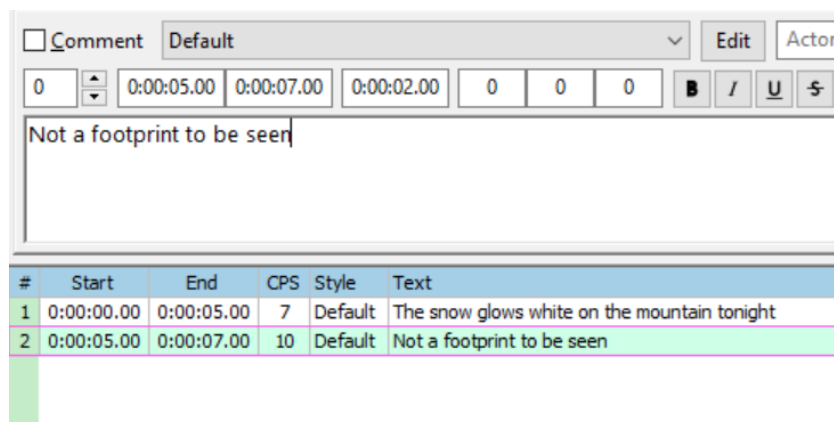
Prilikom izrade titlova za karaoke potrebna nam je pjesma i tekst. Zvučnu datoteku dodajemo klikom na izbornik *Audio->Open Audio File*.

Radi lakšeg uređivanja titlova potreban nam je video prikaz. Stoga ćemo otvoriti lažno video sučelje bez stvarnog učitavanja videozapisa, *Video->Use Dummy video* (Slika 2). Unutar *Dummy video options* možemo odrediti rezoluciju u pikselima, boju površine i trajanje video zapisa.

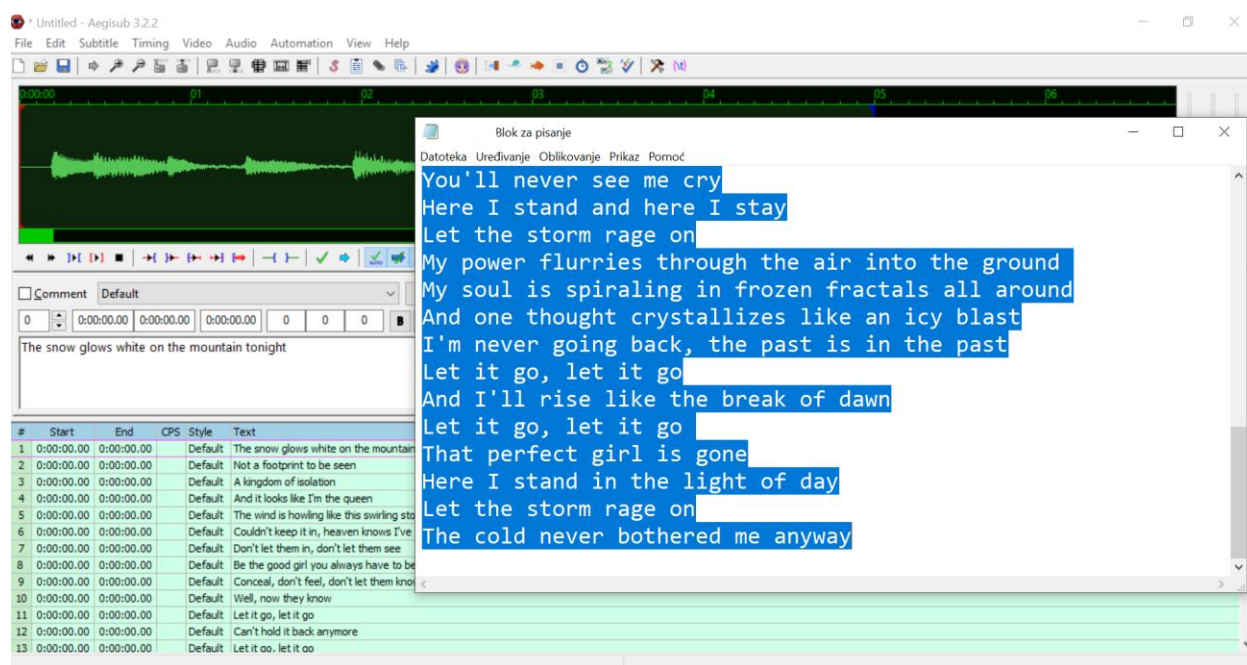
Slika 2 Prikaz prozora Dummy video options

Nakon što smo pripremili audio i video sučelje možemo početi dodavati riječi pjesme. To možemo učiniti na dva načina; prvi način je izravnim upisivanjem teksta unutar *edit boxa* što može oduzeti puno vremena (Slika 3).

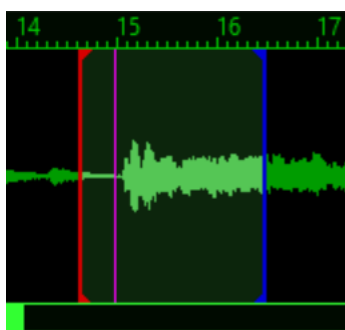
Slika 3 Upisivanje teksta unutar *edit boxa*

Drugi način je pronalaženje teksta pjesme na internetu i kopiranje teksta u *subtitle box* koristeći desni klik *Paste lines* (Slika 4).

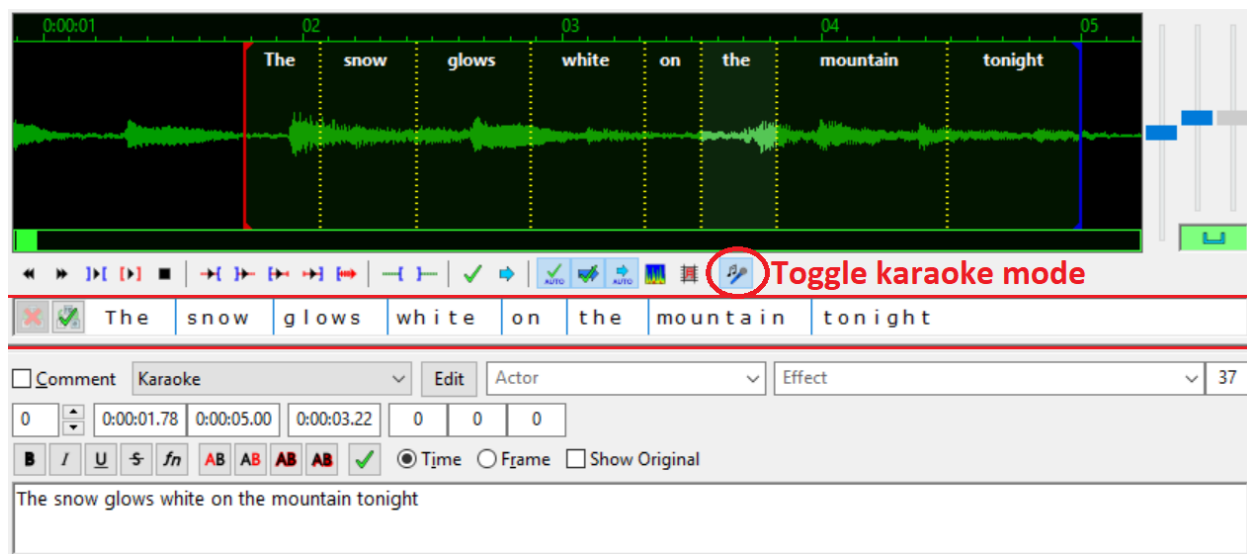
Slika 4 Kopiranje teksta u *subtitle box*

Za odrediti zvučni period izgovorenog teksta koristi se okvir unutar *audio boxa* - jedan je crvene, a drugi plave boje. S crvenim područjem označavamo početak pojavljivanja teksta, a pomoću plavog označavamo završetak teksta unutar zvučnog zapisa (Slika 5).

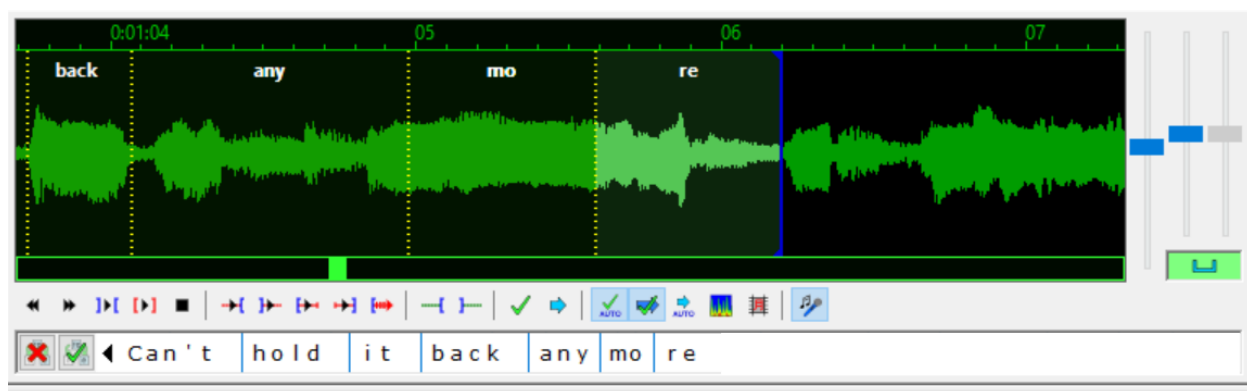
Slika 5 Okvir unutar *audio boxa*

Nakon što smo odredili vremenski okvir za svaki dio teksta potrebno je podijeliti isti tekst unutar zvučnog zapisa. To radimo na način da unutar *audio boxa* kliknemo na gumb *Toggle karaoke mode* čime nam se tekst raspodijeli unutar zvučnog zapisa (Slika 6).

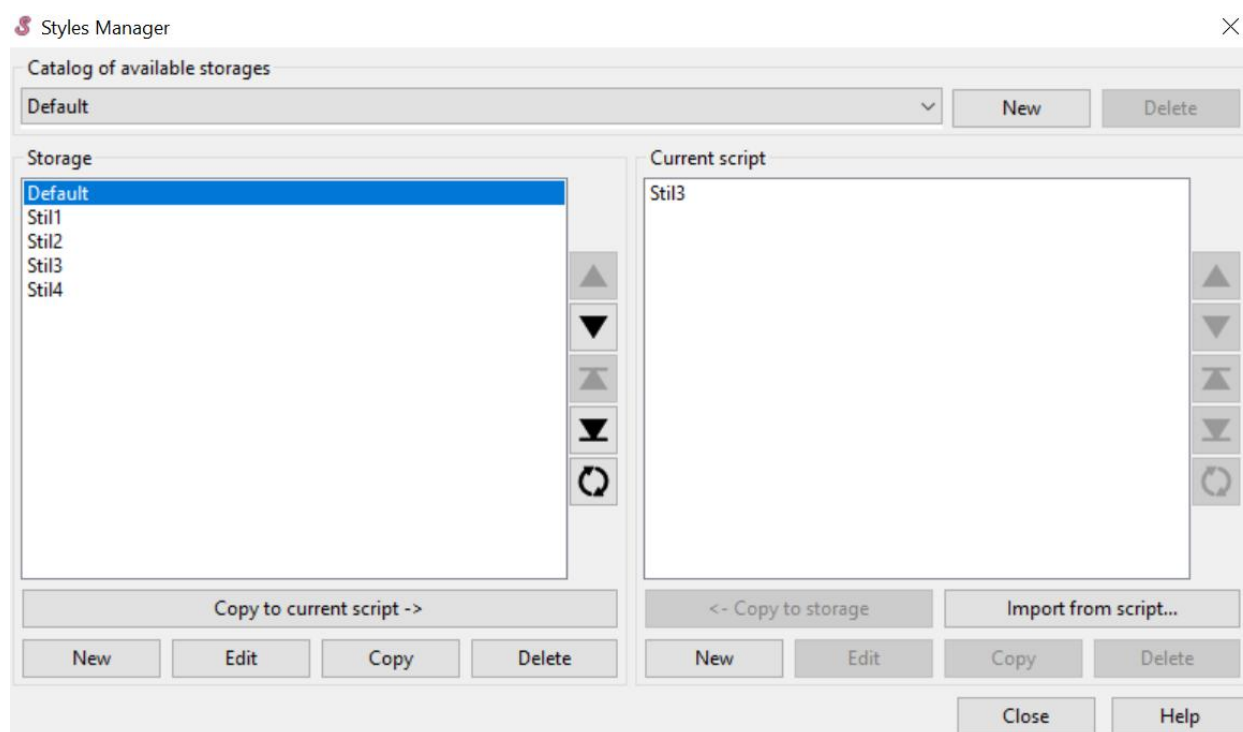
Slika 6 Prikaz Toggle karaoke mode

Također se pojavljuje dodani prostor za uređivanje unutar *audio boxa*, ispod zvučnog zapisa. On nam omogućuje podijelu riječi na slogove kako bi kasnije olakšali praćenje titlova za pjevanje. Svaka riječ se nalazi unutar svog okvira. Linije sa žutim točkicama su novi okviri koje možemo pomicati kako bi prilagodili izgovoreni tekst s napisanim. Ako se izvođač prilikom pjevanja pjesme dugo zadrži na pojedinoj riječi, onda je potrebno tu riječ podijeliti na slogove (Slika 7).

Slika 7 Prikaz podijele riječi na slogove

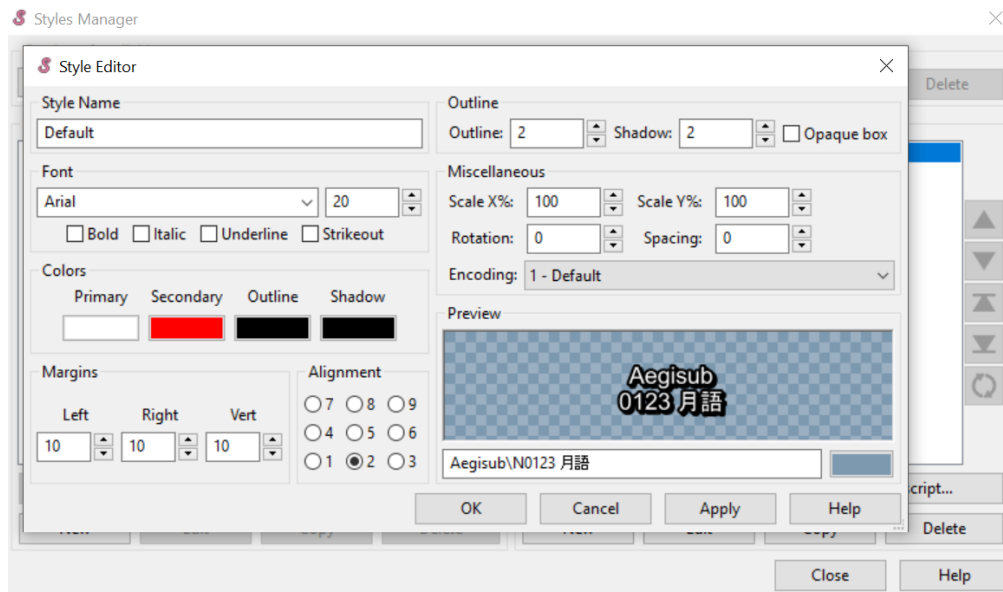
Unutar izbornika *Subtitle* nalazi se alat *Styles Manager* koji nam omogućuje spremanje i uređivanje stila titlova (Slika 8).

Slika 8 Prikaz prozora Styles Manager

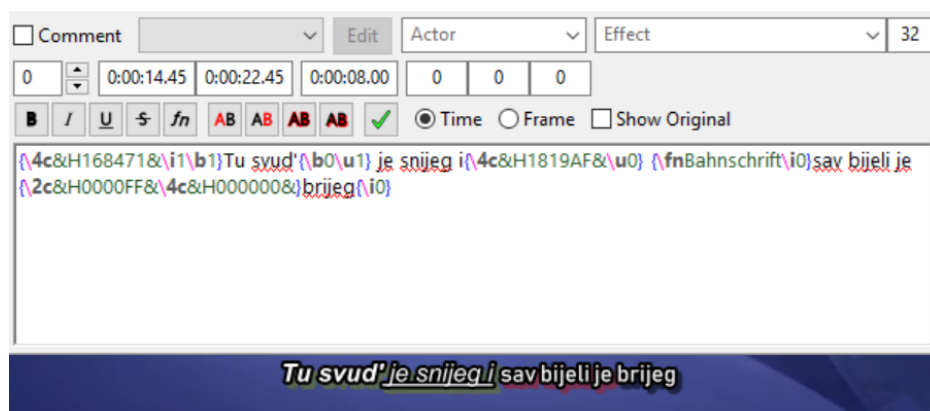
Desna strana prikazuje skripte koje se trenutno koriste, a lijeva strana prikazuje bazu svih izrađenih skripti, tj. stilova. Skripte se mogu kopirati ili učitati s računala.

Prilikom izrade nove skripte, unutar *Style Editor* možemo promijeniti ime skripte, slovne znakove, boju i veličinu teksta, veličinu margina, poravnanje titlova te odabrati specijalne slovne znakove ukoliko je potrebno (Slika 9).

Slika 9 Prikaz prozora *Style Editor*

Ako ne želimo da se kreirani stil primjeni na cijeli tekst, dio titlova možemo urediti unutar *edit boxa*. Svaku riječ ili rečenicu možemo urediti na drugačiji način (Slika 10).

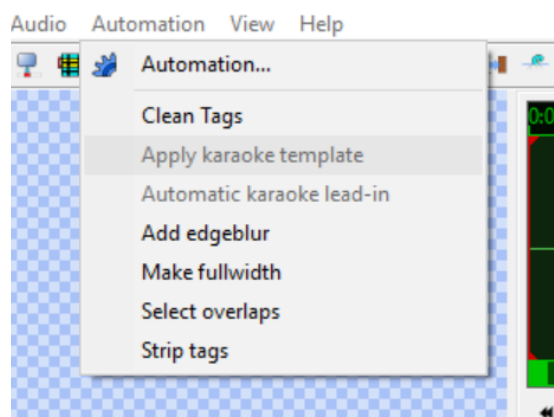
Slika 10 Uređivanje unutar edit boxa

U programu Aegisub možemo kreirati vlastiti karaoke predložak, tj. efekt - *Karaoke Template*. On koristi poseban programski jezik, tj. oznake o kojima će kasnije biti riječi.

Karaoke predložak razlikuje se od stila titlova. Stil titlova sadrži skup karakteristika (boja, veličina, poravnanje itd.) koje se primjenjuju na sve odabrane linije unutar *subtitle boxa*.

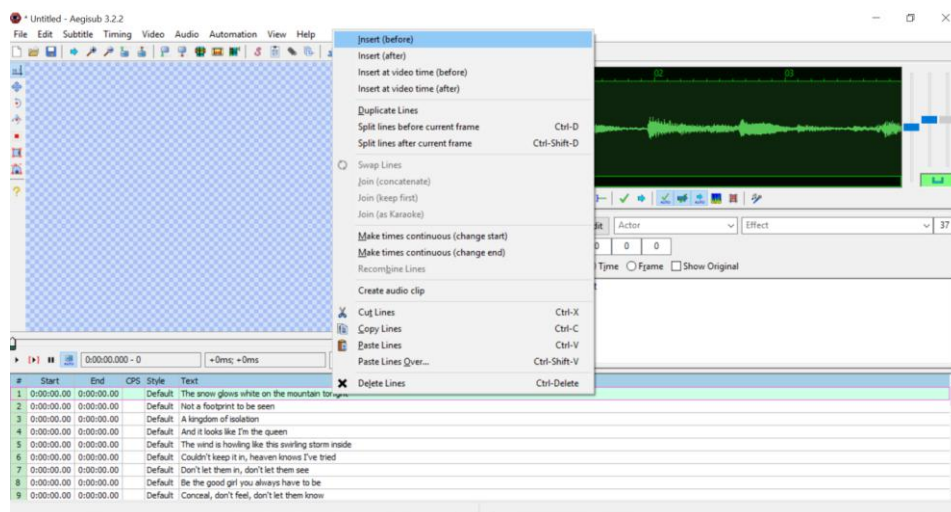
Oznake iz karaoke predloška „nadjačavaju“ karakteristike stila titlova. Stilove titlova koristimo tako da ne bismo morali pojedinačno izmjenjivati svaku liniju titlova. S oznakama unutar karaoke predloška stvaramo dodatan efekt, tj. određenu animaciju koju sa stilom ne možemo kreirati.

Unutar izbornika *Automation* nalazi se opcija *Apply karaoke template* koju možemo koristiti tek kada kreiramo predložak (Slika 11).

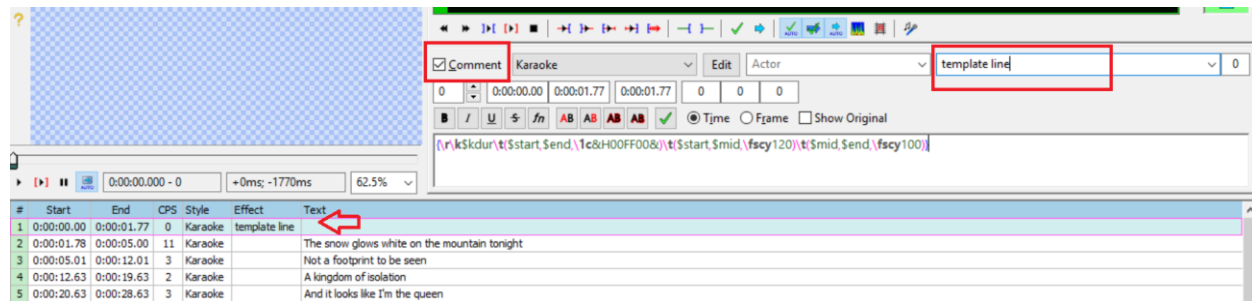
Slika 11 Prikaz izbornika Automation

Za kreiranje karaoke predloška potrebno je odabrati prvu liniju titlova unutar subtitle boxa i desnom tipkom miša klinuti na *Insert(before)* ili *Subtitle->Insert Lines->Before Current* kako bi dodali novu praznu liniju iznad odabrane linije (Slika 12).

Slika 12 Prikaz umetanja nove linije

Zatim provjeravamo da li dodatna prazna linija ima isti stil kao i ostale linije titlova. Unutar *edit boxa* označavamo *check box Comment*, a u polje *Effect* upisujemo *template line* te pritisnemo tipku *Enter* za pohranu (Slika 13).

Slika 13 Prikaz korisničkog sučelja za izradu predloška

Tekst predloška koristi nekoliko varijabli koje se nazivaju *inline-varibales* (\$variables). To su kratke riječi koje započinju znakom dolar (\$): *\$start*, *\$mid*, *\$end* i *\$kdur*. Varijable zamjenjuju informacije koje pohranjuju svaki zamijenjeni slog. Tekst predloška može sadržavati razne kombinacije oznaka:

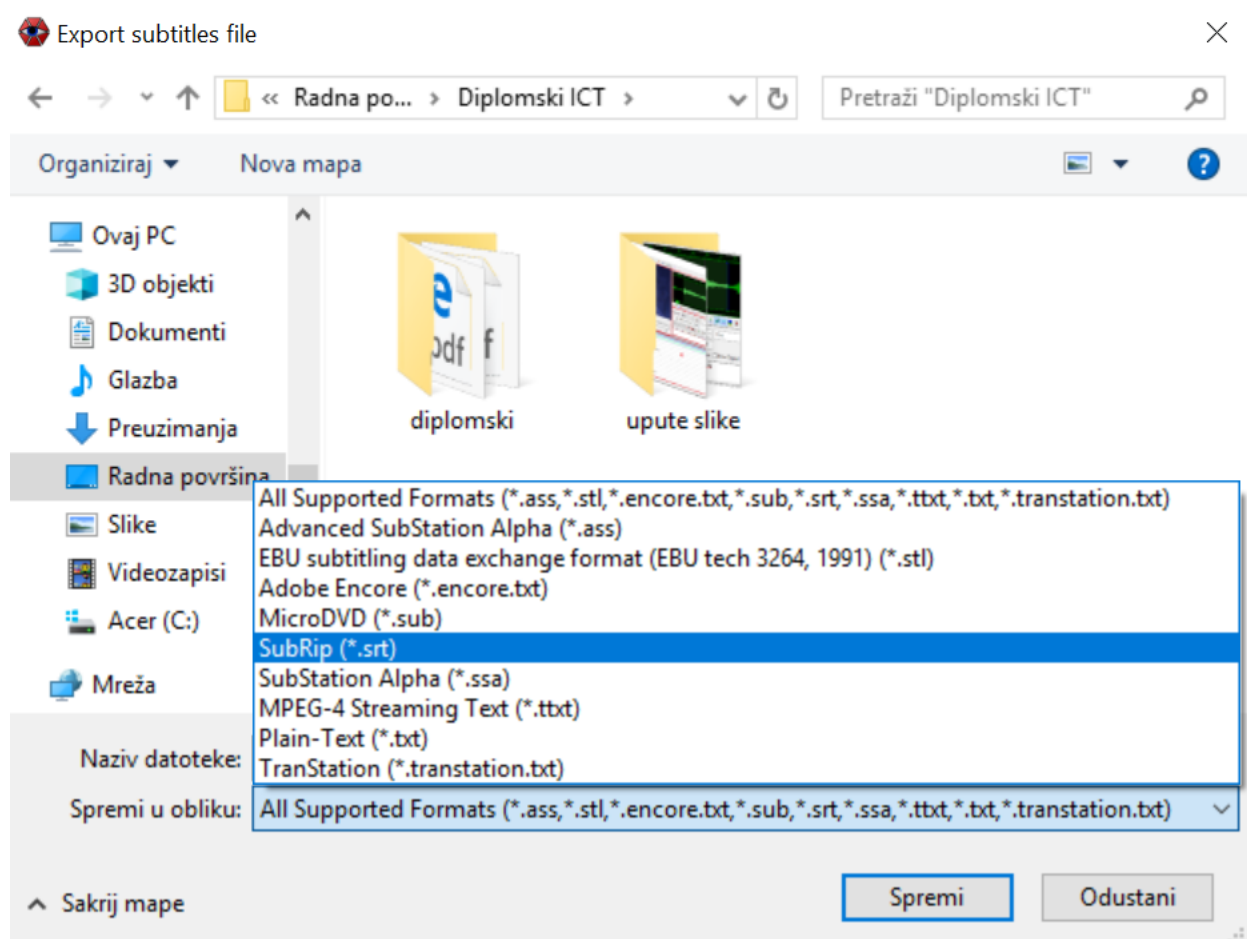
- *\$start* - zamjenjuje vrijeme početka sloga (ms)
- *\$end* - zamjenjuje vrijeme završetka sloga (ms)
- *\$mid* – vrijeme između *\$start* i *\$end* (srednji slog)
- *\$kdur* – početno vrijeme od *\k tag* korisno je samo za vraćanje natrag u *\k tag*
- *\k tag* –zamjenjuje se tekстом predloška, npr. *{\k51}Not {\k12}a {\k96}footprint {\k22}to {\k26}be {\k179}seen*
- *fscy50* - prepolovljuje visinu teksta.
- postavljanje boja:
 - 1c – postavlja primarnu boju, *\1c&H<bb><gg><rr>&*
 - 2c – postavlja sekundarnu boju, *\2c&H<bb><gg><rr>&*
 - 3c – postavlja boju obruba, *\3c&H<bb><gg><rr>&*
 - 4c – postavlja boju sjene, *\4c&H<bb><gg><rr>&*
- *\r* – poništava sve stilove, uključujući animacije
- *\t* – modifikator stila

Primjeri:

- `{\r\t($start,$mid,\fscy120)\t($mid,$end,\fscy100)}`
- `{\r\k$kdur\t($start,$end,\lc&H00FF00&)\t($start,$mid,\fscy120)\t($mid,$end,\fscy100)}`

Kreirani karaoke predložak sada možemo primijeniti na sve linije titlova odlaskom na *Automation->Apply karaoke template*. Klikom na gumb *Play* unutar *video boxa* reproduciramo video koji prikazuje karaoke predložak kojeg smo kreirali.

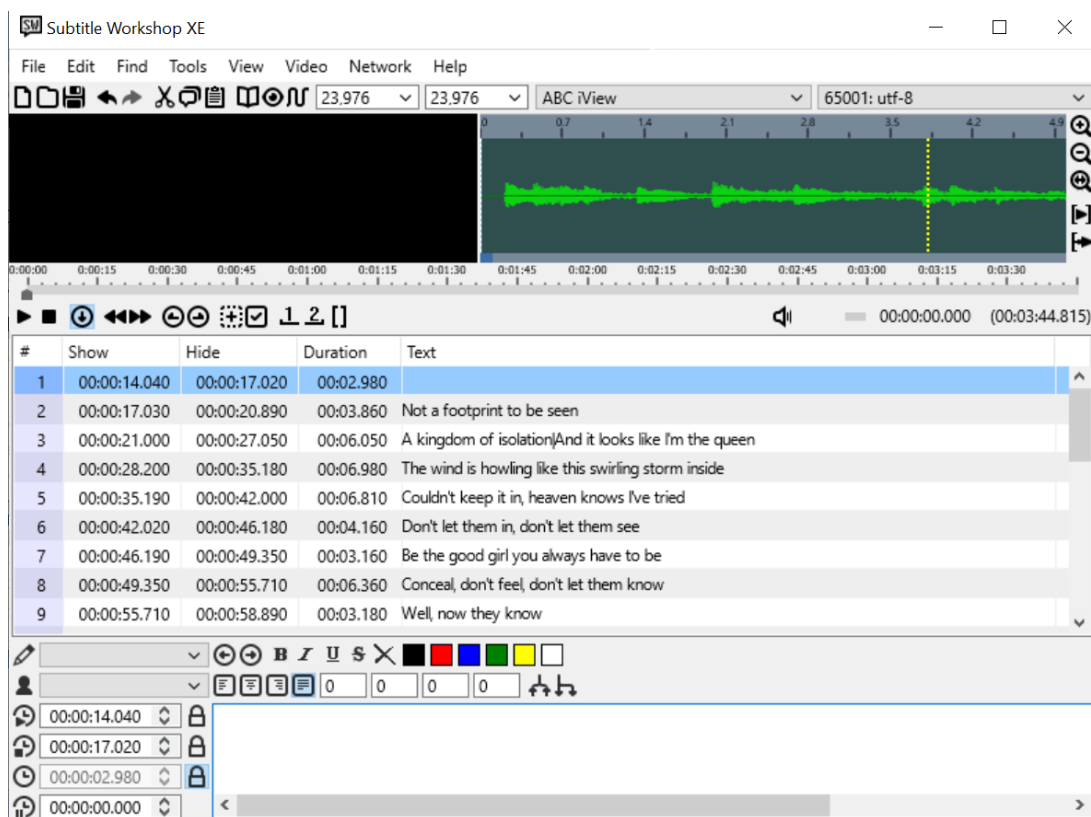
Klikom na gumb *Export...* možemo odabrati format za spremanje (Slika 14).

Slika 14 Prikaz odabira formata

3.2. Usporedba odabranih programa

URUWorks - Subtitle Workshop XE je besplatan softver za uređivanje i prevođenje titlova (Slika 15). Kompatibilan je s Windows 7/8/8.1/10, Linux Ubuntu i Mac OS X 10.11.x operativnim sustavima.⁵ Omogućava rad s više jezika: engleski, španjolski, francuski, portugalski, ruski, srpski (ćirilica) i turski. Podržava sve formate podnaslova te omogućava provjeru pravopisa pomoću *The Hunspell Spell Checker*.

Slika 15 Prikaz sučelja *Subtitle Workshop XE*

Za razliku od softvera *Subtitle Workshop*, *Dotsub* je online usluga za titlovanje i prijevod video sadržaja. Za korištenje usluge potrebna je registracija. Nakon registracije bira se paket usluga. *Basic*, tj. osnovni paket je besplatan, a uključuje neograničen prijenos videozapisa, vremensko ograničenje videozapisa u trajanju od 25 minuta i online kupovinu profesionalnih prijevoda i

⁵ <http://www.uruworks.net/download.html>

titlova. Paket *Pro* nadplaćuje se 9.99\$ mjesečno ili 99.99\$ godišnje, a za cijenu najvećeg paketa *Enterprise* potrebno je poslati upit.⁶

Sučelje Dotsuba je jednostavno za korištenje te prihvaća većinu formata videozapisa. Korisnici samostalno mogu titlovati videozapise ili tražiti pomoć od ostalih korisnika online usluge. Kreirani podnaslovi se mogu prevesti na 520 jezika koji uključuju različite jezične znakove. Prijevodi se mogu samostalno kreirati ili naručiti gotovi. Cijene naručenih podnaslova i prijevoda podnaslova se razlikuju u ovisnosti od trajanja videozapisa te odabranih jezika.

Videozapisi se objavljuju na *YouTube*-u ili na vlastitoj video platformi poput *Brightcove*, *Kaltura* ili *LongTailVideo*.⁷

Slika 16 Prikaz *Dotsub* sučelja⁸

⁶ <https://dotsub.com/enterprise/order>

⁷ <https://dotsub.com/enterprise>

⁸ <https://wiki.linguisticteam.org/w/Help:DotSUB>

	URUWorks – Subtitle Workshop	Dotsub – osnovni paket	Aegisub
Jednostavno sučelje.	+	+	-/+
Besplatno korištenje.	+	+	+
Kompatibilno na Windows, Linux i Mac OS.	+	+	+
Podržava sve formate podnaslova.	+	+/-	+
Podržava stilske oznake.	+	-	+
Mogućnost dodavanja karaoke efekta.	-	-	+
Trajanje video zapisa više od 25 minuta.	+	-	+
Provjera pravopisa.	+	-	+
Opcija <i>traži i zamijeni tekst</i> .	+	-	+
Više osoba može istovremeno prevoditi isti videozapis.	-	+	-
Mogućnost naručivanja gotovih titlova i prijevoda.	-	+	-
Podržava većinu video formata.	-	+	+
Mogućnost prevođenja titlova.	+	+	+
Traka s vremenskim oznakama.	+	-	+
Povezanost s online platformama.	-	+	-
Prikaz lažnog video sučelja.	+	+	+
Mijenjanje pozicije titlova u videozapisu.	-	-	+
Sinkronizacija titlova.	-	-	+

Tablica 1 Subtitle Workshop, Dotsub, Aegisub - usporedba

Nastavnici koji povremeno primjenjuju karaoke u nastavi, uluga Dotsub predstavlja jednostavan način za pripremu nastavnog sata. Na Dotsub se može pristupiti s bilo kojeg računala i podržava veliki broj stranih jezika s kojih se može prevoditi određeni tekst.

Za učestalo korištenje karaoka u nastavi, programi Subtitle Workshop i Aegisub su bolja varijanta. Subtitle Workshop prikazuje vremensku traku koja olakšava označavanje teksta. Ima opciju provjere pravopisa i podržava stilske oznake, a jednostavno sučelje je idealno za početnike. S druge strane, program Aegisub nudi razne mogućnosti prilikom uređivanja titlova poput mijenjanja pozicije titlova u videozapisu, dodavanje karaoke efekta, sinkronizaciju i prevođenje titlova, kreiranje stila titlova i još mnogo korisnih funkcija. Napredne opcije za kreiranje i uređivanje titlova mogu otežati snalaženje i uporabu samog programa. Stoga, Aegisub je namijenjen korisnicima koji žele iskoristiti sav njegov potencijal.

4. Istraživanje

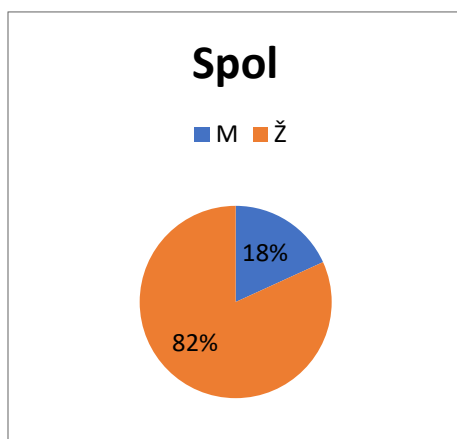
U okviru rada provedeno je istraživanje pomoću *Google Forms* u razdoblju od 27. svibnja do 23. lipnja. Cilj istraživanja je ispitati upotrebu i stavove učenika osnovnih škola i nastavnika osnovnih i srednjih škola prema korištenju karaoka u nastavi. Provedene su dvije anonimne ankete: jedna za učenike, druga za nastavnike.

Anketni upitnik za učenike proveden je na uzorku od 192 učenika, a sadrži 13 pitanja (Prilog 1). Prva 4 pitanja odnose se na općenite informacije – spol, dob, razred i najdraži predmet. Potom slijede pitanja gdje učenici procjenjuju svoju glazbenu razinu i odabiru stupanj slaganja s pojedinim tvrdnjama, a na kraju odgovaraju na nekoliko pitanja o primjeni karaoka u nastavi uz vlastito obrazloženje.

Istraživanje za nastavnike sastoji se od 9 pitanja i provedeno je na uzorku od 88 nastavnika različitih nastavnih predmeta (Prilog 2). U prva dva pitanja ispitanici spol i navode koji nastavni predmet podučavaju. Potom odgovaraju koriste li karaoke u svom nastavnom predmetu. Ukoliko je odgovor potvrđan, ispitanici nastavljaju redom ispunjavati anketu, dok ostali koji ne koriste karaoke u svom predmetu nastavljaju odgovarati od 6. pitanja na dalje. S pitanjima se želi utvrditi stav nastavnika o primjeni karaoka u nastavi.

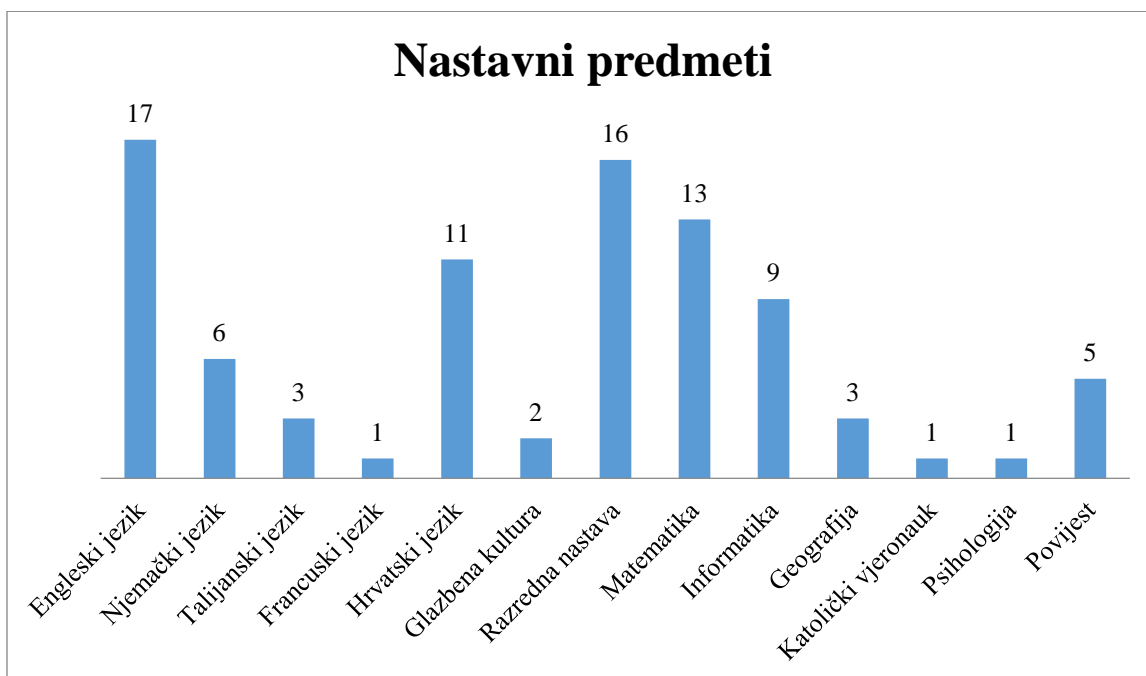
4.1. Rezultati ankete za nastavnike

U istraživanju je sudjelovalo 72 pripadnice ženskog spola (82%) i 16 pripadnika muškog spola (18%) (Grafikon 1).

Grafikon 1 Postotak ispitanika – spol

Na grafikonu 2 prikazan je broj nastavnika po nastavnim predmetima. Vidljivo je kako najveći broj ispitanika podučava nastavni predmet Engleski jezik (17 nastavnika), slijedi razredna nastava (16 nastavnika), Matematika (13 nastavnika), Hrvatski jezik (11 nastavnika) te Informatika (9 nastavnika). Najmanji broj ispitanih nastavnika podučava Psihologiju, Vjeronauk i Francuski jezik, tj. po jedan ispitanik za svaku kategoriju.

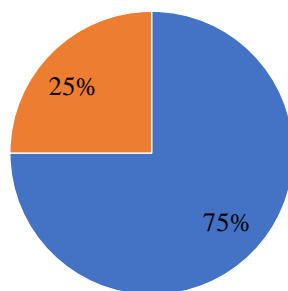

Grafikon 2 Prikaz nastavnih predmeta koji ispitanici podučavaju

Na pitanje *Koristite li karaoke u svom nastavnom predmetu?*, ispitanici su odgovarali s DA ili NE. Pokazalo se da 66 nastavnika (75%) ne koriste koraoke u svom nastavnom predmetu, a 22 (25%) je odgovorilo da koriste (Grafikon 3).

Koristite li karaoke u svom nastavnom predmetu?

■ DA ■ NE

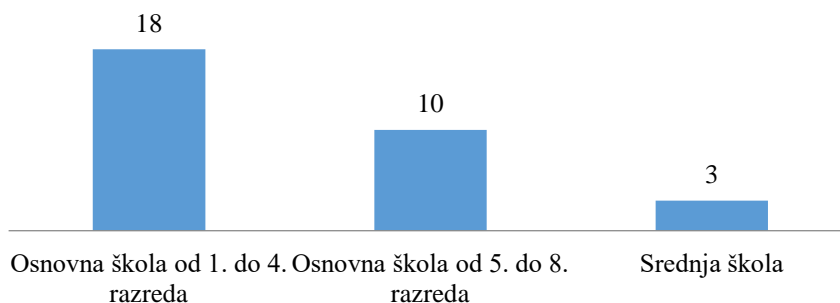
Grafikon 3 Korištenje karaoka u nastavnim predmetima

Nastavnici koji primjenjuju karaoke u nastavi predaju razrednu nastavu, strane jezike (Engleski, Njemački, Francuski i Talijanski jezik) i Glazbenu kulturu.

Svi ispitanici koji su na prethodno pitanje odgovorili potvrdno nastavili su odgovarati na sljedeće anketno pitanje, a svi ostali su nastavili sa 6. pitanjem.

Drugo pitanje je od ispitanika tražilo da označe u kojim razredima koriste karaoke u nastavi. Od ukupno 22 ispitanika, 18 nastavnika označilo je da koristi karaoke u osnovnoj školi od 1. do 4. razreda, 10 nastavnika koristi u osnovnoj školi od 5. do 8. razreda, a 3 nastavnika koristi u srednjoj školi (Grafikon 4).

U kojim razredima koristite karaoke?

Grafikon 4 Upotreba karaoka po razredima

Pokazalo se da najviše ispitanika smatra kako učenici pomoću karaoka razvijaju vokabular (19 nastavnika), zatim slijedi izgovor (18 nastavnika) te vještina čitanja (14 nastavnika). Nešto manje ispitanika (9) smatra kako vježbaju gramatiku. Pod kategoriju ostalo, ispitanici su dodali razvijanje glasa – tehniku pjevanja (2 nastavnika) te melodičnost, tj. sluh (2 nastavnika) (Grafikon 5).

Grafikon 5 Prikaz sposobnosti koje karaoke razvijaju

Većina nastavnika koristi karaoke u završnom dijelu nastavnog sata (77% - 17 nastavnika), dok ostali nastavnici koriste u središnjem (18% - 4 nastavnika) i uvodnom dijelu (5% - 1 nastavnik).

Na pitanje koje pjesme najčešće koriste u nastavi, ispitanici su dali različite odgovore. Međutim, najveći broj ispitanika odgovorio je kako koriste strane i/ili domaće pjesme koje su poznate učenicima te prihvatljive njihovom uzrastu, razne brojalice na stranim jezicima te preporučene pjesme iz udžbenika prilagođene nastavnom planu i programu (Slika 17).

Njemacke; eins, zwei, Polizei; Nena - Irgendwie, Irgendwo, Irgendwann
Pjesme iz GK jer imamo te pjesme i prilagođene su djeci, tematikom i opsegom.
Za niže razrede pjesmice iz udžbenika, ali i super simple learning s youtube-a, a za starije svakakve dobi primjerene pjesme, većinom također s youtube-a.
Prihvatljive i bliske dječjem uzrastu.
Brojalice, to im je zanimljivo i lako pamete riječi
Champs- Elysees (Joe Dassin), (Zaz)-On ira, i mnoge druge francuske šansone
Domaću glazbu. Djeci u nižim razredima je bliskija zbog jezika. U 3. i 4. nađe se i po koja strana pjesma, uglavnom na engleskom jeziku.
Pjesme iz NPP za Glazbenu kulturu
Prikladne uzrastu učenika i ovisno koje leksičke ili gramatičke sadržaje želim uvesti
tradicionalne engleske pjesmice - kako bi učenici lakše naučili i usvojili strane riječi.
Strane pjesme koje su njima poznate.

Slika 17 Najčešće korištene pjesme u nastavi

Pjesma poput *Irgendwie Irgendwo Irgendwann* od pjevačice Nene je prikladna za učenje nepromjenjivih riječi, tj. priloga njemačkog jezika. Može biti uvod u nastavni sat, a pritom i pomoći učenicima razumijeti kada se koji prilog koristi u rečenici.

Na pitanje *Po Vašem mišljenju, na koji način karaoke utječu na učenike?*, veliki broj nastavnika navodi kako karaoke pozitivno utječu na učenike (64 nastavnika). Smatraju kako se pomoću karaoka povećava motivacija za rad i suradnju. Uz veću zainteresiranost za nastavni sat učenici na zanimljiv način uče strane jezike – bolje pamte riječi, proširuju vokabular, vježbaju čitanje i izgovor. Također, navode kako karaoke pomažu učenicima u savladavanju straha od javnog nastupa, potiču kreativnost, zbližavaju učenike, povećavaju samopouzdanje i brišu eventualnu lošu sliku o sebi.

Slijedi nekoliko pozitivnih odgovora na anketno pitanje:

- „Pomaže djeci u razvoju govora, vokabulara, razvija im samopouzdanje i povećava motivaciju za daljnji rad.“

- „Čine im nastavu zanimljivijom, podiže im se samopouzdanje, sigurnost u nastupu pred grupom djece i drugim roditeljima.“
- „Redovitim korištenjem brojalica u nastavi, tj. karaoka učenici se oslobode i natječu se, dobiju motivaciju za učenje i sudjelovanje u nastavi.“
- „Opuštaju ih, učenici se zabave, pomaže u otklanjanju treme i straha od nastupa pred ostalim učenicima u razredu.“
- „Vole ih, maksimalno ulažu trud da budu što bolji.“

Dio ispitanika (11) koji su odgovorili kako je korištenje karaoka u nastavi negativan faktor, argumentirali su to činjenicom da je djeci nelagodno prilikom pjevanja te da karaoke potiču neozbiljnost u razredu. Smatraju da karaoke ostavljaju prostora za kasnije ismijavanje ako netko ne zna tekst pjesme ili „ružno“ pjeva.

Slijedi nekoliko negativnih odgovora na anketno pitanje:

- „Povećavaju neozbiljnost.“
- „Mislim da bi dio učenika mogao osjećati nelagodu, ukoliko se očekuje od njih da sudjeluju, nisu svi ljudi skloni takvim aktivnostima i izlaganju publici.“

Ostali ispitanici (13) odgovorili su kako ne znaju kako karaoke utječu na učenike.

U zadnjem dijelu anketnog upitnika nastavnici su morali na Likertovoj ljestvici odabrati do kojeg stupnja se slažu sa 6 ponuđenih tvrdnji. Nastavnici su mogli odabrati da se uopće se ne slažu, uglavnom se ne slažu, niti se slažu – niti se ne slažu, uglavnom se slažu i u potpunosti se slažu s ponuđenim tvrdnjama. Cilj je utvrditi stavove nastavnika o primjeni karaoka u nastavi i njihovom utjecaju na učenike. Tablica 2 prikazuje kako se 37 nastavnika potpuno slaže da primjena karaoka čini nastavu zanimljivijom. Svega 28 nastavnika se uglavnom slaže da primjena karaoka u nastavi omogućuje učenicima lakše pamćenje i razumijevanje, dok se 23 nastavnika u potpunosti slaže. S tvrdnjom da primjena karaoka u nastavi umanjuje stres kod učenika, 33 nastavnika se uglavnom slaže, a 23 u potpunosti. Svega se 33 ispitanika se potpuno slaže da karaoke u nastavi povećavaju motivaciju kod učenika, dok se 5 ispitanika uopće ne slaže. Da karaoke oduzimaju previše vremena prilikom pripreme nastavnog sata 33

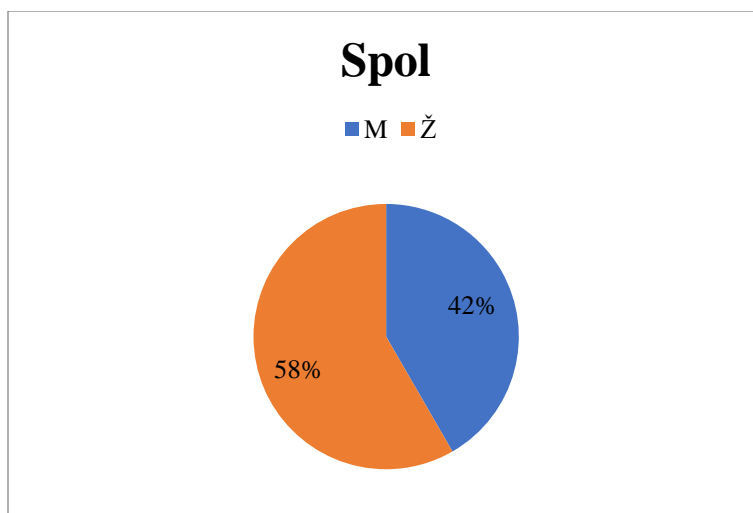
nastavnika nije moglo procijeniti. Samo njih 13 se u potpunosti slaže, a 9 smatra kako priprema ne oduzima previše vremena.

Tvrdnja	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
Primjena karaoka čini nastavu zanimljivijom.	5	11	13	22	37
Primjena karaoka u nastavi omogućuje učenicima lakše pamćenje i razumijevanje.	7	11	19	28	23
Primjena karaoka u nastavi umanjuje stres kod učenika.	4	9	19	33	23
Primjena karaoka u nastavi povećava motivaciju kod učenika.	5	7	20	26	30
Primjena karaoka u nastavi smanjuje koncentraciju učenika.	18	31	26	6	7
Karaoke oduzimaju previše vremena prilikom pripreme nastavnog sata.	9	22	33	11	13

Tablica 2 Prikaz stupnja slaganja nastavnika

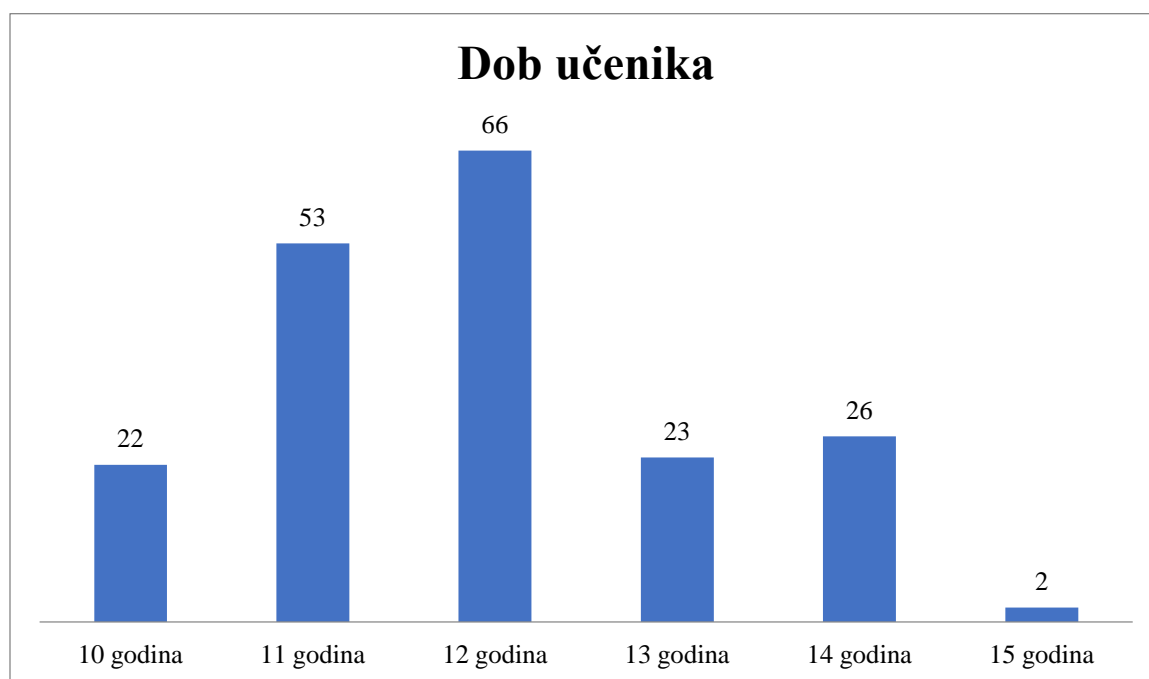
4.2. Rezultati ankete za učenike

Od ukupno 192 učenika, u istraživanju su sudjelovali 112 djevojčica (58%) i 80 dječaka (42%) iz različitih osnovnih škola (Grafikon 6).

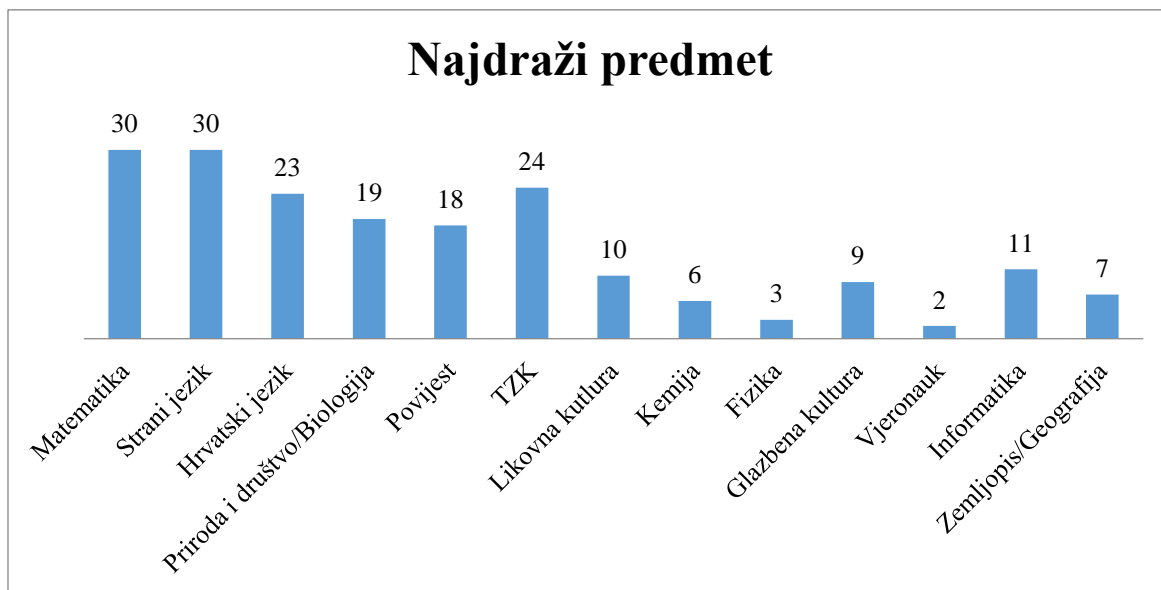
Grafikon 6 Postotak djevojčica i dječaka koji su sudjelovali u istraživanju

Anketu su ispunjavali učenici od 4. do 8. razreda osnovnih škola, a najčešća dob među ispitanicima, tj. mod je 12 godina (66 učenika) (Grafikon 7).

Grafikon 7 Prikaz dobi učenika koji su sudjelovali u istraživanju

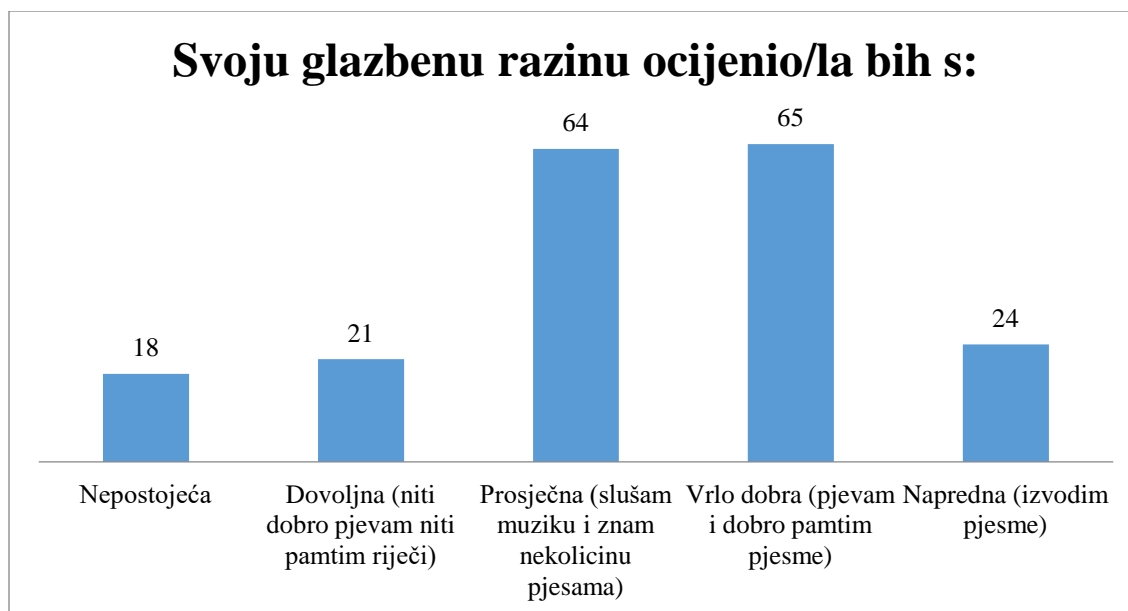
Prilikom odabira najdražeg predmeta učenici su imali mogućnost birati između Hrvatskog jezika, Matematike, Stranog jezika, Prirode i društvo/Biologije, Povijesti te su mogli dodati drugi predmet koji se nije nalazio među ponuđenima. Najveći postotak su imali dva nastavna predmeta: Matematika i Strani jezik s 16% (30 učenika po svakom predmetu). Potom slijedi Tjelesna i zdravstvena kultura s 24 učenika, Hrvatski jezik s 23 učenika, Priroda i društvo/Biologija s 19 učenika te Povijest s 18 učenika (Grafikon 8).

Grafikon 8 Prikaz najdražih predmeta

Među ostalim nastavnim predmetima su Informatika (11 učenika), Likovna kultura (10 učenika), Glazbena kultura (9 učenika), Zemljopis/Geografija (7 učenika), Kemija (6 učenika), Fizika (3 učenika) i Vjeronauk (2 učenika).

U nastavku ankete učenici su morali procijeniti svoju glazbenu razinu sa nepostojeća, dovoljna, prosječna, vrlo dobra ili napredna. Nešto manje učenika, točnije njih 18 smatra kako nemaju nikakvo glazbeno znanje dok većina učenika, njih 65 smatra kako vrlo dobro pjevaju i dobro pamte pjesme, a 64 učenika sluša glazbu i zna nekolicinu pjesama. Samo 24 učenika izvode pjesme (Grafikon 9).

Grafikon 9 Prikaz glazbene razine učenika

Na dva pitanja učenici su morali odabrati koliko se slažu s dvije izjave:

- *U slobodno vrijeme pjevam karaoke.*
- *Koristim karaoke pri učenju stranog jezika.*

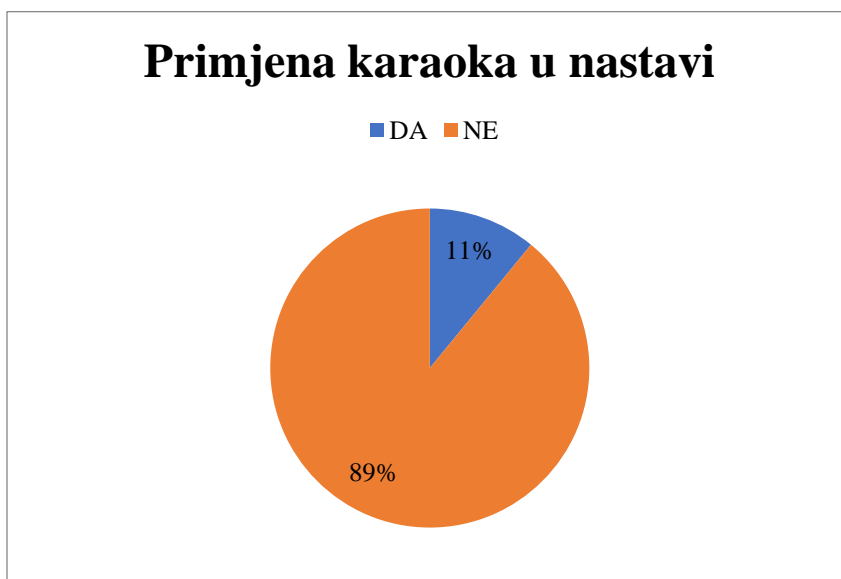
U prvoj izjavi 60 učenika je odabralo da se uopće ne slaže, 37 učenika uglavnom se ne slaže, 38 učenika niti se slaže - niti se ne slaže, njih 36 se uglavnom slaže, a 21 se u potpunosti slaže.

Većina učenika, njih 51 je odabralo da se uopće ne slaže s drugom izjavom. Za uglavnom se ne slažem izjasnilo se 32 učenika, niti se slažem – niti se ne slažem 44 učenika, a za uglavnom se slažem 40 učenika. Najmanje učenika se u potpunosti složilo, njih 25.

Nadalje, bilo je potrebno izabrati što se pomoću karaoka može naučiti. Među ponuđenim odgovorima je bilo da učenici vježbaju ili mogu vježbati čitati, uče ili mogu učiti nove riječi, uče ili mogu učiti gramatiku i vježbaju ili mogu vježbati izgovor. Najčešći odabir je bio da pomoću karaoka učenik uči ili može učiti nove riječi (109 učenika), a potom slijede odabiri vježbam ili mogu vježbati izgovor (94 učenika), vježbam ili mogu vježbati čitati (71 učenik) i učim ili mogu učiti gramatiku (55 učenika).

Učenici su također naveli da pomoću karaoka mogu naučiti pjevati, napredovati u pjevanju, zabaviti se, popraviti raspoloženje, učiti strani jezik, vježbati ritam i intonaciju. Samo nekolicina njih je dodala kako s pjevanjem ne mogu ništa korisno naučiti.

Na pitanje koriste li učenici karaoke u nastavi, 171 učenika (89%) je odgovorilo da ne koriste, a samo 21 učenika (11%) koriste karaoke u nastavi (Grafikon 10).

Grafikon 10 Prikaz postotka primjene karaoka u nastavi

Na temelju izjave *Volio/Voljela bih da koristimo karaoke u nastavi*, 141 učenik (73 %) je odgovorio da bi voljeli koristiti karaoke u nastavi. U obrazloženju su naveli kako vole slušati glazbu te smatraju da bi bilo zabavno pjevati, učiti i pisati riječi raznih pjesama. Povećalo bi im želju za učenjem stranog jezika i općenito motivaciju za taj predmet. Proširili bi vokabular i učili pravilno izgovarati riječi. Lakše bi se opustili i smanjio bi im se stres oko učenja.

Poneki učenici naveli su kako bi bilo bolje da kod kuće nauče tekst pjesme, a da na satu svi zajedno otpjevaju pjesmu. Na taj način bi se izbjegle neugodnosti poput nepoznavanja teksta, tj. pjesme.

Učenici koji koriste karaoke u nastavi (21 učenik) naveli su kako im nastavnica dijeli tekst pjesme bez pola riječi, zatim slušaju pjesmu i nadopunjuju tekst. Nakon analize cjelokupnog teksta, svi zajedno otpjevaju naučenu pjesmu.

Preostalih 51 učenika (27%) ne bi voljelo koristiti karaoke u nastavi. Osim što ne vole pjevati pred publikom i pjevanje općenito, smatraju da bi ih karaoke dekoncentrirale te da su nepotrebne.

Pokazalo se da bi učenici voljeli pjevati strane poznate pjesme, učiti o stranim izvođačima i njihovim pjesmama, poput Ariane Grande, Bruna Marsa, One Direction-a, Abba-e, Queen-a, Nene, Imagine Dragonsa, Katy Perry, Adele, Celine Dion, Neka, Eminema i mnogih drugih. Uz strane naveli su i domaće izvođače: Petra Grašu, Kedžu, Zsa Zsu, Doris Dragović, Vatru, itd.

Od učenika se tražilo da navedu u kojim nastavnim predmetima bi voljeli koristiti karaoke. Najčešći odgovori su bili predmeti stranih jezika – Engleski, Njemački i Talijanski jezik. Nešto manje odgovora je činio Hrvatski jezik, Glazbena kultura, Vjeronauk, a samo nekoliko učenika je navelo Matematiku, Tjelesnu i zdravstvenu kulturu te Povijest.

U posljednjem pitanju ankete učenici su morali na Likertovoj ljestvici odabrati u kojem se stupnju slažu, tj. ne slažu s navedenim tvrdnjama. Cilj je bio utvrditi stavove učenika o primjeni karaoka u nastavi i njihovom utjecaju. Učenici su trebali odabrati stupanj s kojim se slažu s određenim tvrdnjama. S tvrdnjom *Karaoke čine nastavu zanimljivijom* najviše učenika se u potpunosti slaže (107 učenika). Jednak stupanj potpunog slaganja imaju tvrdnje *Karaoke u nastavi omogućavaju lakše pamćenje i razumijevanje* te *Primjena karaoka u nastavi umanjuje stres kod učenika* (81 učenika za svaku tvrdnju). Velika većina učenika se ne slaže s tvrdnjama *Primjena karaoka u nastavi smanjuje koncentraciju učenika* (76 učenika) i *Karaoke oduzimaju previše vremena pri izradi* (81) (Tablica 3).

Tvrdnja	Uopće se ne slažem	Uglavnom se slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
Karaoke čine nastavu zanimljivijom.	16	6	22	41	107
Karaoke u nastavi omogućavaju lakše pamćenje i razumijevanje.	10	11	33	57	81
Primjena karaoka u	14	11	39	47	81

nastavi umanjuje stres kod učenika.					
Primjena karaoka u nastavi povećava motivaciju kod učenika.	15	9	39	52	77
Primjena karaoka u nastavi smanjuje koncentraciju učenika.	76	42	51	16	7
Karaoke oduzimaju previše vremena pri izradi.	81	42	58	4	7

Tablica 3 Stupanj slaganja učenika

5. ZAKLJUČAK

Karaoke su zbog svog zanimljivog i zabavnog sadržaja neizostavan dio svakog slavlja. Najčešće se izvode kod kuće, kod prijatelja, u kafićima i sl. Naravno, primarna uloga karaoka je zabavnog karaktera. No, uzmemo li u obzir iščitavanje teksta na ekranu (hrvatski ili strani jezik), praćenje glazbe i izvođenje pjesama pred prijateljima, učenje novih riječi i mogućnost uvođenja u nastavu, svakako možemo zaključiti da se karaoke bez problema mogu upotrijebiti kao sredstvo poučavanja djece i mladih. Djeca najbrže uče kroz igru i zabavu, a to je posebice izraženo u razrednoj nastavi.

Prvi koraci učenja čitanja mogu biti veoma olakšani ako djeca izvode svoje najdraže pjesme čiji tekst već unaprijed znaju. Na taj će način brže povezati značenje riječi i njihove znakove tj. slova. Isto tako, pri učenju stranog jezika, karaoke mogu ubrzati proces učenja stranih nepoznatih riječi na veseo i kreativan način.

Poželjno je primijeniti karaoke u nastavi jer razvijaju glazbene sposobnosti učenika, motiviraju učenike te omogućavaju lakše pamćenje i razumijevanje. Učenici kroz pjevanje usvajaju nove nastavne sadržaje, proširuju vokabular, vježbaju izgovor i čitanje. S druge strane, mnoge pjesme sadrže neprimjeren tekst, stoga je pri odabiru izvođača i pjesme potrebno provjeriti koliko je tekst pjesme primjeren za učenje.

Prema rezultatima israživanja pokazalo se kako nastavnici stranih jezika, Glazbene kulture i razredne nastave nerijetko koriste karaoke u svom nastavnom predmetu, dok ostali nastavnici uopće ne koriste karaoke.

Iako se karaoke ne koriste u nastavi, učenici su se pozitivno izjasnili da žele uvesti karaoke u škole. Najčešći odabir predmeta na kojem bi željeli pjevati karaoke bio je strani jezik. To je dokaz da i oni sami shvaćaju da kroz pjesmu mogu jednostavnije naučiti jezik. Kako bi se karaoke primjenile u nastavi potrebno je uzeti u obzir da se dio učenika ne osjeća ugodno pri pjevanju. Stoga je potrebno prilagoditi nastavni sat tako da sudjeluju svi ali da se ne naruši samopouzdanje i motivacija učenika.

Obrazovni sustav u zadnjih 30 godina neprestano napreduje. Obrazovne i odgojne mjere izjednačene su u svijetu, a prioritet svake škole postao je dobrobit njihovih učenika. Sve se

mijenja u korist učenika, od načina učenja i predavanja i odnosa nastavnik-učenik do trajanja školskog sata – sve se mijenja u korist učenika. Brz način života zahtjeva od školstva da neprestano modernizira odgojno-obrazovne tehnike. Uvođenje novih, do sada neisprobanih metoda obrazovanja je neizbježno u budućnosti. Upravo zato, upotreba karaoka u nastavi predstavlja korak naprijed u obrazovnom sustavu.

LITERATURA

Erten, H.I. (2015.) *Using karaoke in language classrooms: Exploring potentials and prospects*. Procedia – Social and Behavior Sciences 199, 589 – 596.

Galińska, E. (2015.) *Music therapy in neurological rehabilitation settings*. Psychiatr. Pol 49, 835-846.

Gupta, A. (2006.) *Karaoke: A Tool for Promoting Reading*. Reading Matrix: An International Online Journal, 6(2), 80-89.

Jenkins, J.S. (2001.) *The Mozart effect*. Journal of the royal society of medicine. Vol.94, 170-172.

Schellenberg, E.G. (2001). *Music and nonmusical abilities*. 355-371.

Portal za učitelje, učenike i roditelje: <https://www.ucenici.com/ucenje-uz-glazbu/> (1.7.2019.)

The Children's Music Network: <https://childrensmusic.org/songs/environment/103/recycle-it> (26.1.2019.)

Frozen - Let it go: <https://lyricstranslate.com/en/put%C5%A1tam-sve-let-it-go-im-letting-everything-go.html> (26.1.2019.)

Aegisub: <http://www.aegisub.org/> (26.1.2019.)

Dotsub: <https://dotsub.com/> (26.6.2019.)

UruWorks, Subtitlw Workshop: <http://www.uruworks.net/index.html> (26.6.2019.)

Slika 16: <https://wiki.linguisticteam.org/w/Help:DotSUB> (26.6.2019.)

POPIS SLIKA

Slika 1 Prikaz korisničkog sučelja	6
Slika 2 Prikaz prozora Dummy video options	7
Slika 3 Upisivanje teksta unutar <i>edit boxa</i>	7
Slika 4 Kopiranje teksta u <i>subtitle box</i>	8
Slika 5 Okvir unutar <i>audio boxa</i>	8
Slika 6 Prikaz Toggle karaoke mode	9
Slika 7 Prikaz podjele riječi na slogove.....	9
Slika 8 Prikaz prozora Styles Manager	10
Slika 9 Prikaz prozora <i>Style Editor</i>	11
Slika 10 Uređivanje unutar edit boxa.....	11
Slika 11 Prikaz izbornika Automation.....	12
Slika 12 Prikaz umetanja nove linije	12
Slika 13 Prikaz korisničkog sučelja za izradu predloška	13
Slika 14 Prikaz odabira fromata.....	14
Slika 15 Prikaz sučelja <i>Subtitle Workshop XE</i>	15
Slika 16 Prikaz <i>Dotsub</i> sučelja	16
Slika 17 Najčešće korištene pjesme u nastavi.....	23

POPIS TABLICA

Tablica 1 Subtitle Workshop, Dotsub, Aegisub - usporedba.....	17
Tablica 2 Prikaz stupnja slaganja nastavnika.....	25
Tablica 3 Stupanj slaganja učenika.....	31

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1 Postotak ispitanika – spol	19
Grafikon 2 Prikaz nastavnih predmeta koji ispitanici podučavaju	20
Grafikon 3 Korištenje karaoka u nastavnim predmetima	21
Grafikon 4 Upotreba karaoka po razredima.....	21
Grafikon 5 Pomoću karaoka učenici razvijaju.....	22
Grafikon 6 Postotak djevojčica i dječaka koji su sudjelovali u istraživanju.....	26
Grafikon 7 Prikaz dob učenika koji su sudjelovali u istraživanju	26
Grafikon 8 Prikaz najdražih predmeta	27
Grafikon 9 Prikaz glazbene razine učenika	28
Grafikon 10 Prikaz postotak primjene karaoka u nastavi	29

POPIS PRILOGA

PRILOG 1

ANKETA O UPOTREBI KARAOKA U NASTAVI (za učenike)

Spol m ž

Dob _____

Razred _____

1. Moj najdraži predmet u školi je:

- a. Hrvatski jezik
- b. Matematika
- c. Strani jezik
- d. Priroda
- e. Povijest
- f. Drugo: _____

2. Svoju glazbenu razinu ocijenila bih s:

Nepostojeća	Dovoljna (niti dobro pjevam niti pamtim riječi)	Prosječna (slušam muziku i znam nekolicinu pjesama)	Vrlo dobra (pjevam i dobro pamtim pjesme)	Napredna (izvodim pjesme)
1	2	3	4	5

3. U slobodno vrijeme pjevam karaoke.

Uopće se ne slažem	Uglavnom se slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
1	2	3	4	5

4. Koristim karaoke pri učenju stranog jezika.

Uopće se ne slažem	Uglavnom se slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
1	2	3	4	5

5. Pomoću karaoka: (višestruki izbor)

- a. Vježbam ili mogu vježbati čitanje
- b. Učim ili mogu učiti nove riječi
- c. Učim ili mogu učiti gramatiku
- d. Vježbam ili mogu vježbati izgovor

e. Drugo: _____

6. Koristite li karaoke u nastavi?

- a. Da
- b. Ne

7. Volio/Voljela bih da koristimo karaoke u nastavi.

- a. Da
- b. Ne

Obrazloženje:

8. Koje pjesme bih volio/voljela koristiti u nastavi?

9. U kojim nastavnim predmetima bi volio/voljela koristiti karaoke? Objasni zašto.

10. Na skali od 1 do 5 procijenite sljedeće tvrdnje.

Tvrdnja	Uopće se ne slažem	Uglavnom se slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
Karaoke čine nastavu zanimljivijom.	1	2	3	4	5
Karaoke u nastavi omogućavaju lakše pamćenje i razumijevanje.	1	2	3	4	5
Primjena karaoka u nastavi umanjuje stres kod učenika.	1	2	3	4	5
Primjena karaoka u nastavi povećava motivaciju kod učenika.	1	2	3	4	5
Primjena karaoka u nastavi smanjuje koncentraciju učenika.	1	2	3	4	5
Karaoke oduzimaju previše vremena pri izradi.	1	2	3	4	5

PRILOG 2

ANKETA O UPOTREBI KARAOKA U NASTAVI (za nastavnike)

Spol m ž

Nastavni predmet: _____

1. Koristite li karaoke u svom nastavnom predmetu?

- a. Da
- b. Ne

Obrazloženje:

(Ukoliko je odgovor NE, nastavite sa šestim pitanjem.)

2. Pomoću karaoka učenici razvijaju: (višestruki izbor)

- a. Čitanje
- b. Vokabular
- c. Gramatiku
- d. Izgovor
- e. Drugo: _____

3. U kojim razredima koristite karaoke? (višestruki izbor)

- a. Osnovna škola od 1. do 4. razreda
- b. Osnovna škola od 5. do 8. razreda
- c. Srednja škola

4. U kojem dijelu nastavnog sata koristite karaoke?

- a. Uvodni dio
- b. Središnji dio
- c. Završni dio

5. Koje pjesme najčešće koristite u nastavi? Objasnite zašto.

6. Po Vašem mišljenju, na koji način karaoke utječu na učenike?

7. Na skali od 1 do 5 procijenite sljedeće tvrdnje.

Tvrdnja	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem, niti se ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
Primjena karaoka čini nastavu zanimljivijom.	1	2	3	4	5
Primjena karaoka u nastavi omogućavaju učenicima lakše pamćenje i razumijevanje.	1	2	3	4	5
Primjena karaoka u nastavi umanjuje stres kod učenika.	1	2	3	4	5
Primjena karaoka u nastavi povećava motivaciju kod učenika.	1	2	3	4	5
Primjena karaoka u nastavi smanjuje koncentraciju učenika.	1	2	3	4	5
Karaoke oduzimaju previše vremena prilikom pripreme nastavnog sata.	1	2	3	4	5